

ROSSZUL ÉRTELMEZETT IGESZAKASZOK

A pokolban szenvedő ember

*„Lőn pedig, hogy meghalt a koldus, és vitették az angyaloktól az Ábrahám kebelébe; meghalt pedig a gazdag is, és eltemették. És **a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén**, és látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében.” (Lk 16,22-23)*

Jézus itt nem a valóságot eleveníti meg az elbeszélésével, hanem csak egy példázatot mond el, amiben a farizeusok elképzelése jelenik meg, amit a túlvilági életről vallottak.

Ha szósz szerint vennénk Jézus elbeszélését, akkor azt kellene állítanunk, hogy a Menny és a pokol olyan közel van egymáshoz, hogy mindkét helyen lévőket látják a másik táborban lévőket, és még el is beszélgetnek egymással. Ez a körülmény azonban a Mennyben lévőeknek is büntetés lenne, hiszen állandóan látniuk kellene a pokolban lévőket gyötrelmének és szenvedésének.

Jézus tanításának lényegét úgy lehetne összefoglalni, hogy a földi áldások legjobb esetben is csak rövid ideig tartóak és bizonytalanok. A gazdagok nemcsak azért felelősek, amit vagyonukkal tesznek, hanem azért is, amit nem tesznek meg vele. A jelenlegi földi élet nyújtja az egyetlen lehetőséget a jövőhöz való előkészülethez. Az Isten Igéjében adott kinyilatkoztatásnak pedig teljesen elegendőnek kell lenni számunkra az üdvösség ismeretére való eljutáshoz. Ezért, *„ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.”* (Lk 16,31).

„Ezek a szavak beigazolódtak a zsidó nép életében. Krisztus utolsó, legnagyobb csodája a betániai Lázár feltámasztása volt... Lázár feltámadt a halottak közül, bizonyosságot tett előttük, de ők megkeményítették

szívüket a bizonyágtevése előtt, sőt meg is akarták őt ölni." (Ellen G. White: Krisztus Példázatai 185. old).

A latornak adott jézusi ígélet

*„Monda néki Jézus: Bizony mondom néked **ma, Velem leszel a paradicsomban**”.* (Lk 23,43)

Ennek a jézusi kijelentésnek a többféle értelmezését az a körülmény segíti elő, hogy az eredeti szövegben még nem voltak vesszők és pontok, amik a mondatoknak határt szabtak volna, és a hangsúlyozás súlypontjait megadták volna. Ezek a mondat szerkezeti ékezetek csak később kerültek bele az eredeti írásba, egy átdolgozás eredményeként. Ezért korábban csak felolvasás közben lehetett és kellett az olvasónak értelemszerűen a hangsúlyt a megfelelő helyen és módon alkalmazni. De mire ezek az ékezetek bekerültek a szövegbe, addigra már kialakult a különféle értelmezése ennek a jézusi kijelentésnek.

Jézus nem adhatott a Latornak olyan ígéletet, hogy még aznap Vele lesz a paradicsomban, hiszen Ő maga sem ment oda, majd csak harmadnapon támadt fel, és addig a sírban nyugodott. Amikor harmadnap reggelén feltámadt és össze találkozott Máriával a sírkertben, akkor azt mondta neki: *„nem mentem még fel az én Atyámhoz”* (Jn 20,17).

Jézus a Latornak hozzá intézett kérésére válaszolva mondja ki ezt az ígéletét. De mit is kérdezett a lator? *„Uram, emlékezzél meg én rólam, **mikor eljössz a te országodban!**”* (Lk 23,42). A Lator kérése arra vonatkozott, hogy amikor majd eljön Jézus a dicsőségének királyiságában (Mt 25,31), amikor a megváltottakért jön vissza az ígérete szerint (Jn. 14,1-3), amikor az igazak általános feltámadása történik (1Thess 4,16), akkor emlékezzen meg róla is. Jézus kijelentése tehát erre a kérésre adott válaszként hangzik el: *„velem leszel a paradicsomban”*.

Ezt az értelmezési formát jól érzékelteti a magyar történelem egyik eseményével kapcsolatos írás. 1213-ban Gertrúd királyné megölésére összeesküvést készítettek elő a főemberek, amibe a magyar urak János esztergomi érseket is bevonták. Ő azonban félvén a kudarctól, úgy írta meg a saját nyilatkozatát, hogy az kétféleképpen legyen olvasható, és úgy adta azt le. Így az Ő nyilatkozatát annak alapján lehetett értelmezni, hogy ki hová teszi az ékezetet a mondaton belül, a pontot és a vesszőt. Íme János érsek írásának a kétféle olvasata.

1. „A királynőt megölni, nem kell félnetek. Jó lesz, ha mindenki beleegyezik, én nem ellenzem.”
2. „A királynőt megölni nem kell, félnetek jó lesz, ha mindenki beleegyezik, én nem, ellenzem!”

A Jézus által mondottakat is ilyen vonatkozásban kell figyelembe venni és értelmezni. Vagyis a vesszőt nem a „*ma*” szó előtt kell kitenni, hanem utána, és akkor minden összhangba kerül a teljes írással. „*Bizony mondom néked ma, Velem leszel a paradicsomban*”. (Lk 23,43)

Az oltár alól kiáltó lelkek

„Mikor felnyitotta az ötödik pecsétet, láttam az oltár alatt azoknak lelkeit, akik megölettek az Istennek beszédéért és a bizonyágtételért, amelyet kaptak. És kiáltának nagy szóval, mondván: Uram, te szent és igaz, meddig nem ítélsz még, és nem állasz bosszút a mi vérünkért azokon, a kik a földön laknak?” (Jel 6,9)

Izrael templomi szolgálatában a pitvarban lévő áldozati oltárral kapcsolatban tudunk arról, hogy az áldozatok vérét az oltár alá öntötték. A jelképesen vett mennyei templom pitvara és áldozati oltára a földünk. Ezen az oltáron lett megáldozva „*Istennek ama Báránya*” is, aki elvette a világ bűneit. Ez alól az oltár alól, azaz a földből kiáltanak a mártírok

„*lelkei*”, vagyis a kiontott vérük kiált igazságszolgáltatásért. Ez azt is jelenti, hogy a meghalt igazak a haláluk pillanatában nem a mennyországba jutnak, hanem a nagy áldozati oltár alá kerülnek, vagyis a föld mélye képezi a várakozási helyüket.

Az pedig, hogy János „*lelkeket*” lát az oltár alatt, és hallja őket kiáltani, csupán egy jelképes kifejezés.

Ezt a prófétikus kifejezést hasonlóképpen kell érteni, mint a Biblia egyéb ilyen kijelentéseit is. Mózes könyvében például azt olvashatjuk, hogy Ábel vére kiált Istenhez: „*a te atyádfiának vére kiált én hozzám a földről*” (1Móz 4,10). Máshol pedig azt olvashatjuk, hogy „*a kő is ellened kiált a falból, és a gerenda a faalkotmányból visszhangoz neki.*” (Hab 2,11). Jakab apostol pedig a munkások béréről szól úgy, hogy Istenhez kiált: „*A ti mezőiteket learató munkások bére, amit ti elfogtatok kiált*” (Jak 5,4).

Összegzésképpen azt mondhatjuk, hogy a Jelenések könyvében bemutatott esetben azt akarja kifejezni a Biblia a jelkép eszközeivel, hogy a mártírokkal szemben elkövetett igazságtalanság kiált, az igazság és jogosság Istenéhez.

Az igazságtalanul és ártatlanul megölt mártírok vére és élete azt kérdezi Istentől: „*Uram, te szent és igaz, meddig nem ítélsz még, és nem állasz bosszút a mi vérünkért azokon, a kik a földön laknak?*”. Mire Jézus azt válaszolja nekik, hogy „*még egy kevés ideig nyugodjanak, amíg beteljesedik azoknak száma, akiknek meg kell ölettetni, amint ők is megölettek*” (Jel 6,11). A mártíroknak adott válaszból az is kiderül, hogy ők sincsenek a Mennyben, hanem ott nyugszanak, ahonnan majd a feltámadásuk fog bekövetkezni, vagyis a sírban, a koporsóikban, a föld porában.

A halhatatlan férgek, és az olthatatlan tűz

„*...a tüzes gyehennára... ahol az ő férgek meg nem hal, és tűzük el nem aluszik*” (Mk 9,48).

Ez az igevers is annak a tanító példája, hogy mennyire nem szabad egy-egy mondatot, vagy igeverset kiemelni a szövegkörnyezetből, és az egész Biblia tanításának összhangjából.

Ha ugyanis nem tartjuk be ezt a szabályt, akkor ez azt is jelenti, hogy nemcsak a gonoszok szenvednek az örökké égő tűzben, hanem vannak tűzálló férgek is, amik nem pusztulnak el a tűzben, hanem nyugodtan végzik a gonoszok kízását ilyen közegben is. Ez azt jelentené, hogy ezek a férgek hallhatatlanok, és az örökkévalóság részét fogják képezni. Természetesen ez egy nagy szamárság, de a szövegösszefüggés és a szószerinti értelmezés alapján az előzőeket kellene gondolnunk.

Ez a jelképesen megfogalmazott üzenet csak azt akarja elmondani, hogy úgy a férgek, mint a tűz pusztító munkája addig nem fejeződik be, amíg el nem végzik a feladatukat teljesen, amíg a kárhozatra ítélt gonoszok megsemmisülése be nem következik. Minden ettől eltérő értelmezés csak emberi okoskodás, ami nem hozható összhangba a teljes Istentől ihletett írás kinyilatkoztatásaival.

Mi történt Jézussal a kereszthalála után

*„Mert Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz a nem igazakért, hogy minket Istenhez vezéreljen; **megölettetvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint**; Amelyben elmenvén, a tömlőcben lévő lelkeknek is prédikált, Amelyek engedetlenek voltak egykor, mikor egyszer várt az Isten béketűrése a Noé napjaiban, a bárka készítésekor, amelyben kevés, azaz nyolc lélek tartott meg víz által;” (1Pét 3,18-20).*

Péter apostol levelében találkozunk a legkritikusabb kijelentéssel, ami látszólag mintha ellent mondana mindannak, amit eddig írtam, és azt támasztaná alá, amit a

keresztény világ többsége hisz és vall a halál utáni körülményekről.

Akik a lélek halhatatlanságában hisznek, azok a fenti szövegből azt emelik ki, hogy Jézusnak csak a teste halt meg, a lelke azonban tovább élt. Ezért Jézus így, lélekben ment el oda, ahol a Noé idejében élő engedetlennek vagyis gonosznak minősített emberek lelkei vannak, hogy az újbóli megtérés lehetőségét kínálja fel nekik a prédikációjával.

Most azért annak érdekében, hogy kiderüljön, mi is történt a Jézus halálát követő időben, mi is azt tesszük, amire Isten tanít bennünket az Igén keresztül. A béreabeliek lelkületével fogunk utána nézni, *„tudakozva az írásokat, hogy úgy vannak-e ezek.”* (Csel 17,11).

Először azt fogjuk megvizsgálni, hogy a Biblia egészének értelmében, vagyis a szent *„íráskok”* alapján úgy kell-e érteni Péternek ezt a kijelentését, ahogy azt az „Apostoli hitvallás” legújabb változatában találjuk megfogalmazva. Erre azért van szükség, mert ez a hitvallás a legtöbb keresztény gondolkodásának és hitének az alapját képezi, még akkor is, ha ez nem is tudatosul benne.

„HISZEK EGY ISTENBEN,
mindenható Atyában, mennynek és földnek
Teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött
Fiában, a mi Urunkban; aki fogantatott Szentlélektől,
született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt;
megfeszítették, meghalt és eltemették. **Alászállt a
poklokra**, harmadnapon feltámadt a halottak közül;
fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten
jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat...” (a
kiemelés tőlem van)

(Forrás: <https://regi.katolikus.hu/lelkiseg.php?h=12>)

A vizsgálatot nehezíti az a körülmény, hogy a hitvallásnak ehhez a kijelentéséhez is lehet olyan igei részeket kapcsolni, úgy az Ó-, mint az Új-szövetségi iratokban, amik látszólag azt támasztják alá, hogy Jézus valóban a pokolba ment először a halála után. Meg kell azonban jegyezzem, hogy a hitvallásban található kijelentéshez csak akkor kapunk megerősítést Isten Igéjéből, ha az ott használt eredeti (héber *Seol* és a görög *Hádész*) kifejezéseket, a *pokol* szóval fordítjuk le. A *pokol* kifejezést pedig azzal a tartalommal töltjük fel, amit a mai keresztény világ társít hozzá, és így értelmezzük az adott szöveget, miközben a Biblia nem igazolja vissza az ilyen értelmezést.

A téma mélyebb vizsgálata közben sokakat meglep annak megismerése, hogy Jézus halálával kapcsolatban is azt a szót használja a Biblia, amit más szövegekben *pokol*-nak fordítottak le. Kóré lázadásával kapcsolatban például azt olvashatjuk Mózes könyvében, hogy „*megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé őket és az ő háznépeiket: és minden embert, akik Kóréiai valának, és minden jószágukat. És alászállának azok és mindaz, ami az övék, elevenen a pokolra: (Seol), és befedezé őket a föld, és elveszének a község közül.*” (4Móz 16,32-33). Jézustól is olvashatunk hasonló kijelentést az evangéliumban: „*Te is Kapernaum, aki az égig felmagasztaltattál, a pokolig (Hádész) fogsz megaláztatni;*” (Mt 11,23).

Péter apostol a pünkösd-i prédikációjában a 16. Zsoltárból való prófétikus kijelentést idézte Jézus halálával kapcsolatban, amit az eredeti szöveg szerint itt is *pokol*-nak kellett volna fordítani, ha következetes marad a fordító a szóhasználatában. „*Mert Dávid ezt mondja Őróla... Annakokáért örvendezett az én szívem, és vígadott az én nyelvem; annakfelette az én testem is reménységben nyugszik. Mert nem hagyod az én lelkemet a sírban* (Hádész),

és nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson... Előre látván ezt, szólott a Krisztus feltámadásáról, hogy az Ő lelke nem hagyatott a sírban (Hádész), sem az Ő teste rothadást nem látott. Ezt a Jézust feltámasztotta az Isten..." (Csel 2,26-27; 31-32).

Ha a keresztény világnak a holtak állapotáról vallott állítását vennénk figyelembe, akkor Jézusnak a Mennybe kellett volna jutni a halála után, mivel Ő igaz emberként halt meg, de nem ez történt. Jézus ugyanis a feltámadása után még azt mondta a Vele találkozó Máriának, *„Ne illess engem; mert **nem mentem még fel az én Atyámhoz**”* (Jn 20,17).

Ha pedig következetesek akarunk maradni ahhoz, amit a héber *Seol* és a görög *hádész* szavaknak tulajdonítanak, akkor ebből annak kellett volna bekövetkezni, hogy Jézus is a *pokol*-ba kerül a halála után, és a feltámadása majd onnan szabadítja ki. Ez azonban egy képtelen és értelmetlen elképzelés. A teljes Szentírás összefüggésében ugyanis nyilvánvaló, hogy abban az értelemben, ahogy azt sokan hiszik és elgondolják, nem létezik *pokol*.

Az esetenként *pokol*-nak fordított szavak a Bibliában csak a sírra, a föld porára utalnak, ahol a meghalt emberek nyugszanak a feltámadásig. Vagyis a *pokol* szó, mint fogalom nem létezik a Bibliában, ez a szó csak az emberi elme szüleménye, egy kitalált szó, a fordítók csak önhatalmúan értelmezték az eredeti kifejezést. A *pokol* szó, mint fogalom csak a lélek halhatatlanságának tanával párhuzamosan került be a keresztény gondolkodásba és tanításba az új-platoni filozófiából, a megtéretlen pogány tömegek beáramlásával, Nagy Konstantin türelmi rendelete utáni időkben.

Még azt is szeretném megemlíteni, hogy Péter apostolnak az előbb idézett kijelentését az első keresztények még másképpen értették, mint azok, akik már a VII. században létrejött kibővített hitvalláshoz tartották magukat. A

legkorábbi hitvallások még nem tartalmaztak olyan részletet, hogy Krisztus pokolba ment volna a halála után, hanem csak Jézus életének főbb eseményei vannak benne összefoglalva.

„(Kr. u. 150. körül)

Hiszek az Istenben, a mindenható Atyában, és Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, Aki a Szent Lélektől fogantatott és szűz Máriától született, Aki Pontius Pilátus alatt megfeszítettet és eltemettetett, harmadnapon halottaiból feltámadott, felment a mennybe, az Atya jobbján ül, ahonnan el fog jönni ítélni eleveneket és holtakat.” (Tobler Gusztáv: Nincs többé halál 128. old.)

Az Apostoli Hitvallást a niceai zsinaton (325-ben) bővítették ki először az ősi hit részletesebb kifejtésével, azonban még ekkor sem került bele a Jézus pokolraszállására utaló megjegyzés.

Részlet a Niceai Hitvallásból

„Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában... aki az Atyával egylényegű és minden általa lett. Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért, leszállott a mennyből. Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától és emberré lett. Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették, kínhalált szenvedett és eltemették. Harmadnapra föltámadott az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján, de újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat és országának nem lesz vége... ” (Forrás: <https://regi.katolikus.hu/lclkiseg.php?h=13> -- Lásd még: Ókeresztény írók 9. kötet 55-56. old.)

Vagyis azt kell kimondani, hogy a keresztények körében elfogadott és szabállyá emelt apostoli hitvallás csak a nevében „apostoli”, mert az eredeti hitvallástól lényegesen eltér a hozzáadott bővítések miatt. Ezek a betoldott

kiegészítések az apostoli korszakban elfogadott hitelvektől való fokozatos eltávolodásnak és egyházpolitikai érdekeknek tudhatók be. Csak akkor juthatunk el Jézus pokolbaszállásához Péter apostol kijelentésének értelmezése közben, ha teljesen a plátóni filozófia szemüvegén – a halhatatlan lélek tanán – keresztül szemléljük és értelmezzük az apostoli szöveget.

Ha azt feltételeznénk, hogy Jézus a halál állapotában tovább élt, akkor Péternek az a kijelentése, hogy *„megelevenedett”* (1Pét 3,18) értelmetlen volna. Jézus ugyanis később határozottan állítja magáról, hogy *„halott voltam”* (Jel 1,18). Az Isten megváltási tervében is az lett lefektetve: *„aki megöletett, e világ alapítása óta”* (Jel 13,8). Ezek a kijelentések egyértelműen a halott Megváltóról beszélnek. Ha pedig még mélyebben vizsgáljuk a témát, akkor azt is meg kell említeni, hogy Jézus, mint Megváltó, a második halállal halt meg. Ő ugyanis nem csak egyszerően meghalt, mint általában az emberek, hanem a bűn büntetésének halálával halt meg, a kárhozát ítélete volt rajta. Ez az ítélet fogja halállal súlytani a gonosz világot, mindazokat, akik nem tértek meg, és nem fogadták el Jézust személyes Megváltójukként. Erre később majd a második halál című részben fogok részletesebben kitérni. Vagyis Jézus halálának a minősége is teljesen kizárja azt, hogy Ő, akár lélekben is *„megelevenedjen”*, és prédikáljon, a második halálban már kizárt mindenféle megelevenedés.

Néhányan úgy képzelik, hogy a Krisztus lelke, a halála és a feltámadása közötti időben a *pokol*-ban (*hádés*) prédikált. A Szentírásban viszont sehol sem találunk egyetlen olyan leírást sem, ahol Jézusnak a halálát követő időben egy ilyen fontos útja meg lenne említve, vagy legalább közvetett utalás történné rá. A Biblia kinyilatkoztatásaihoz ragaszkodva senki sem kapott jogot arra, hogy önhatalmúan állítson fel egy

tantételt egy elszigetelt, egyéni szövegértelmezéssel. Egy ilyen magyarázat elfogadása ellentétben áll az Isten Igéjében lévő összhang tiszteletével, mert megtöri a *„teljes Írás Istentől ihletett”* (2Tim 3,16) voltát.

A Biblia kinyilatkoztatásaiból csak azt lehet megérteni, hogy a földi élet az egyedüli lehetőség az ember megtéréséhez. A halál ugyanis egy valóságos halál, a teljes ember megsemmisülése, amikor visszatér a föld porába, egészen a feltámadásig. Ezért Isten Dánielnek is csak azt mondhatta: *„Te pedig, Dániel... menj el a vég felé; és majd nyugszol, és felkelsz a te sorsodra a napoknak végén”* (Dán 13,4; 13). Jézus sem prédikálhatta a megtérés evangéliumát a Noé idejéből való embereknek a *„pokol”*-ban, mert ők is a föld porában nyugodtak a többi halottal együtt. A Bibliában ismeretlen az, hogy Isten az embereknek a haláluk után még egy második lehetőséget is ad a megtérésre.

Ha Péter szerint Krisztus *„a tömlőcben levő lelkeknek prédikált”* volna úgy, ahogyan azt elképzelik, akkor azt is figyelembe kellene venni, hogy ezek az emberek *„engedetlenek voltak egykor, mikor egyszer várt az Isten béketűrése a Noé napjaiban, a bárka készítésekor”* (1Pét 3,19-20). Péter azonban mégcsak véletlenül sem beszél arról, hogy ezeknek az embereknek a pokolban lévő lelke most hogyan fogadta Jézus prédikációját, megtértek-e, vagy még jobban megkeményedtek.

Felvetődik az is, hogyan lehetséges az, hogy Jézus csak a Noé idejében élőknek prédikált a pokolban? Eszerint Jézus különbséget tett a *pokolban* lévők között? Mi lehetett az oka annak, hogy Jézus az összes gonoszok közül csak a Noé idejében élőknek prédikált? Egy ilyen feltételezett megkülönböztetés nem egyeztethető össze Jézus jellemével és a megváltás céljával.

Péter egyáltalán nem is beszél arról, hogy Jézus a pokolban lévő lelkekhez ment, hiszen a *pokol* nem is létezik a Bibliában, abban az értelemben, ahogy azt sok keresztény elképzei. De a meghalt emberek lelke sem él tovább semmilyen környezetben sem, sem a Mennyben, sem a *pokolban*, hanem a „*föld porában*” nyugszanak, ebből adódóan tehát prédikálni sem lehet nekik.

Amire Péter kijelentése utal, az nem más, minthogy a régi korok prófétái Krisztus Lelkével voltak betelve, és Krisztus üzenetét hirdették Krisztus Lelke által; mert Krisztus Lelke volt bennük. *„Amely idvesség felől tudakozódtak és nyomozódtak a próféták, akik az irántatok való kegyelem felől jövendöltek: Nyomozódván, hogy mely vagy milyen időre jelenté azt ki a **Krisztusnak őbennük levő Lelke**, aki eleve bizonyágot tett a Krisztus szenvedéseiről és az azok után való dicsőségről. Akiknek megjelentetett, hogy nem maguknak, hanem nekünk szolgáltak azokkal, amelyeket most hirdetnek néktek azok, akik prédikálták néktek az evangéliumot az egeből küldött Szent Lélek által; amikbe angyalok vágyakoznak betekinteni.”* (1Pét 1,10-12).

Ezek a Noé idejéből való „*tömlöcben lévő lelkek*” ugyanolyan emberek, mint a megmenekült „*nyolc lélek*” (1Pét 3,19-20) volt, de szó sincs arról, hogy testnélküli lelkekről lenne szó. A Péter által említett kifejezést a mai nyelvhasználatunkban is alkalmazzuk: A „*lélek*” szavunkhoz társítva ezért beszélünk x lélekszámú településekről, de beszélünk lelkületről, lelkierőről, lélekjelenlétről, lelkiéletéről, lelkivilágról, lelkiismeretről, lelkifurdalásról, lelketlen emberről, lelkesült állapotról, stb. De ezekkel a kifejezésekkel egyszerűen csak különféle embereket, illetve a pillanatnyi állapotukat jelöljük meg, és nem gondolunk test nélküli lelkekre.

A vízözön előtti embereknek valóban prédikáltak Isten szolgálói „a Krisztusnak óbennük levő Lelké”-vel, ők azonban nem hagyták magukat az Isten Lelkétől befolyásolni. Lelkileg megkötözött emberek voltak, ezért vannak „tömlöcben levő lelkeknek” nevezve. A tömlöc a bűn és a hitetlenség értelmében van említve, ugyanúgy, mint amikor Jézus a földön jártakor a „foglyoknak szabadulást hirdetett, és a megkötözötteknek megoldást” (Lk 4,18). Így próbálta Isten Noé prédikációja által is kiszabadítani a vízözön előtti embereket a bűn börtönéből.

Azt is határozottan ki kell mondani, hogy az Üdvözítőnk nem élt a kereszthalála és a feltámadása közötti időben, mert Ő meghalt. A Biblia egyértelműen beszél Jézus haláláról. Ugyanilyen egyértelműen beszél arról is, hogy a halálban nem csak a test, hanem a teljes ember semmisül meg, „visszatérsz a földbe, mert abból vétettél: mert por vagy te, és ismét porrá leszel” (1Móz 3,19). „Mert... a halottak semmit nem tudnak... és többé semmi részük nincs semmi dologban, amely a nap alatt történik” (Préd 9,7-8), Jézussal, mint „embernek Fiával” sem történhetett ez másként, hiszen Ő a mi helyünkben állt, mint Megváltó.

Pál apostol is világosan beszél arról, hogy Jézus a kereszten mint „embernek Fia” meghalt, ezért Neki is feltámadásra volt szüksége ahhoz, hogy aktív és tevékeny életet éljen újra. „**Krisztus feltámadott a halottak közül**, zsengejük lőn azoknak, kik elaludtak.” (1Kor 15,20). **“Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk... Ha pedig a Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a ti hitetek; még bűneitekben vagytok; akik a Krisztusban elaludtak, azok is elvesztek tehát.”** (1Kor 15,14; 17-18). Maga Jézus is azt jelenti ki önmagáról a Jelenések könyvében, hogy „halott valék” (Jel 1,18).

Péter apostolnak a 3. fejezet 18-19. verseiben adott kijelentését csak akkor lehet hitelesen értelmezni, ha nem emeljük ki a szövegkörnyezetéből ezt a két verset, vagyis nem tekintjük önálló, független kijelentésnek. Ebben a két igeversben Péter csak választ akar adni két nagyon fontos gondolatra, amiket Ő maga vet fel, az egyiket bevezetőül, a másikat pedig a befejezésként.

Az előző versben Péter még arról beszél, **„ha szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok... Mert jobb ha jót cselekedve szenvedtek, ha így akarja az Isten akarata, hogynem gonoszt cselekedve.”** (1Pét 3,14; 17). Majd ehhez kiegészítésként említi meg, hogy Jézus ugyanígy szenvedett értünk *jót cselekedve*, mint *igaz* ember: **„Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz a nem igazakért, hogy minket Istenhez vezéreljen”** (18. vers). Ez a szenvedése pedig olyan nagy volt, hogy meg is halt értünk, csakhogy újra Istenhez vezérelhessen bennünket.

Ezt követően pedig azt akarja kiemelni, hogy Krisztus szenvedésén és golgotai áldozatán kívül még mi mindent megtett Isten az emberi családért, csakhogy vissza tudja vezetni őket magához. Ezért Krisztusnak Lelke, vagyis a Szentlélek a történelem folyamán mindig kész volt a bűn fogságában, **„a tömlőben lévő lelkeknek is prédikálni”** (19. vers), vagyis a megtérés evangéliumát hirdetni. Ennek szemléltetésére említi meg Noé idejét, azt a történelmi kort, amikor Isten szerint **„megsokasult az ember gonoszsága a földön, és a szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz”** (1Móz 6,5), annyira, hogy **„megbánta azért az Úr, hogy teremtette az embert a földön, és bánkódék az ő szívében.”** (6. vers).

Péter azonban azt emeli ki, hogy Isten még ilyen körülmények között, ilyen emberek számára is hirdette a megtérés evangéliumát, lehetőséget adott nekik, ezeknek a

bűn fogságában lévő embereknek, hogy a megtérés szabadulását élhessék át. Majd pedig ennek a példának a hátterén mondja el azt, hogy Istennél nincs változás, Ő most is bánkódik a gonosz miatt, mert Krisztus Lelke most minket is meg akar tartani: „*ami minket is megtart*” (1Pét 3,21).